WIKIPEDIA

Crnogorski jezik

Neke riječi u sljedećem pasusu trebaju prijevod sa hrvatskog jezika na bosanski jezik. Ako smatrate da ste ih sposobni prevesti, kliknite na "**Uredi** (https://bs.wikipedia.org/w/index.php?title=Crnogorski_jezik&action=edit)" i prevedite ih vodeći računa o enciklopedijskom stilu pisanja i pravopisu bosanskog jezika.

Crnogorski jezik je maternji jezik Crnogoraca i zvanični jezik Crne Gore od donošenja Ustava Crne Gore u oktobru 2007.

crnogorski jezik	
crnogorski	
Države govorenja	Crna Gora
Regije govorenja	Balkan
Broj govornika	229.251 (u Crnoj Gori, 2011.)[1] 460 (u Hrvatskoj, 2001.)[2]
Rang	nije u prvih 100
Jezička porodica	indoevropski slavenski južnoslavenski **crnogorski**
Službeni status	
Služben u	Crna Gora
Regulatori	**Savjet za standardizaciju crnogorskog jezika**
Jezički kod	
ISO 639-1	-
ISO 639-2	`cnr (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/langcodes_name.php?code_ID=515)`[3]
ISO 639-3	`cnr (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=cnr)`
Također pogledajte: Jezik | Spisak jezika	

Sadržaj

Službeni status

Član 13. crnogorskog *Ustava* precizira da je službeni jezik u Crnoj Gori crnogorski jezik, a ćirilično i latinično pismo imaju ravnopravan položaj.[4]

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 10. jula 2009. verifikovala standardizirani pravopis crnogorskog jezika kojim su usvojena dva nova glasa i dva nova slova. [5]

U toku je administrativna procedura dobijanja međunarodnog jezičkog koda za crnogorski jezik.

32 slova i glasa

Crnogorski jezik, ima ukupno 32 slova i glasa.

Uz 30 prisutnih slova i glasova u drugim južnoslavenskim jezicima, crnogorski jezik ima i mehko *Š* (poseban glas iz spojenog S i J, grafem *Ś*) i mehko *Ž* (poseban glas iz spojenog Z i J, grafem *Ź*).

Glasovi *Ś* i *Ź* su dio autohtonog jezičkog nasljeđa Crnogoraca.

Abeceda

Abeceda crnogorskog jezika:

- latinična verzija: *A B C Č Ć D Dž Đ E F G H I J K L Lj M N Nj O P R S Š Ś T U V Z Ž Ź*.
- ćirilična verzija: *А Б Ц Ч Ћ Д Џ Ђ Е Ф Г Х И Ј К Л Љ М Н Њ О П Р С Ш С́ Т У В З Ѕ Ж З́*.

Kroz historiju

Sam termin *crnogorski jezik* prvi je put upotrijebio francuski autor, pukovnik *Vialla de Sommieres* u svom putopisu iz 1813 "*Voyage historique et politique au Montenegro*" koji je publicirao kao knjigu u dva toma 1820 godine.

Vuk Karadžić u djelu na njemačkom jeziku "*Montenegro und die Montenegriner*" iz 1837 nastoji demantirati Sommiera koji "veli za Crnogorski jezik da je dijalekt Grčkoga" [6].

No, sam *Karadžić* u istom djelu nudi definiciju kako su "Crnogorci Slaveni Srpske grane Grčkoga zakona" (grčke vjeroispovijesti) [7].

Srpski književnik *Ljubomir Nenadović* u svom poznatom djelu "O Crnogorcima" 1856. objavio je kako je, prilikom posjete Crnoj Gori sredinom 19. vijeka ustanovio da *Crnogorci govore crnogorskim jezikom*. On je također ostavio zapis kako je propagirao da se u crnogorskim školama izučava srpski jezik, te da će, ne bude li tako, tvrdio je Nenadović, razlike između crnogorskog jezika i srpskog u budućnosti biti još veće:

U svim školama, jezik je – crnogorski, u mnogome različan je od onoga priznatog, lijepog jezika na kome je Biblija prevedena. Govorio sam jednom prilikom na Cetinju da bi trebalo, radi književnog jedinstva, da uvedu onaj jezik kojim se danas piše u Beogradu i Novom Sadu. Taj je jezik, na kojem se dosada najviše pisalo i radilo, ostati će zauvijek kao srpski književni jezik. Ako Crnogorci produze svoje škole kao dosada, onda, poslije sto godina, između ta dva jezika biće veća razlika nego što je između portugalskog i španjolskog.

Ja ne kažem koji je jezik ljepši, samo napominjem da bi, za ljubav književnog jedinstva, trebalo manjina pristupiti većini, i da svi koji jedno srpsko ime na sebi nose počnu i jednim jezikom pisati. No na Cetinju nisu nimalo skloni tome [8].

Mađarski slavist *Jozsef Bajza* je u svojoj studiji "Crnogorsko pitanje" (izvorno *A montenegrói kérdés*) 1927 napisao:

Petovjekovna borba koju su Crnogorci vodili sa Turcima izolovala ih je od svijeta i sabila u vrletne i nepristupačne klance. I zato su ostali izolirani i lingvistički. Njihov se jezik razvijao neovisno i dobio je originalno obilježje. Čak i u jeziku se manifestira državna i nacionalna neovisnost Crne Gore [9].

Prvi je od crnogorskih intelektualaca zatražio uvođenje maternjeg, crnogorskog jezika, u Ustav i prosvjetu Radoje Radojević potkraj 1960-ih. Lingvist dr. Vojislav Nikčević tokom 1990-ih objavio je niz naučnih djela kojima je proučavao historiju crnogorskog jezika, te obavio prvi pokušaj njegovog kodificiranja.

Posebnost crnogorskog jezika podržao je i 62. Kongres Međunarodnog PEN-a (Perth, Australija, 1995) kada je posebnom rezolucijom pozvao "srpsku i crnogorsku državu , u ime obaveza i principa sadržanih u Povelji UN, UNESCO-a i PEN-a, na zaštitu i promoviranje lingvističkih i kulturnih prava svih stanovnika Crne Gore" [10].

Crnogorski književnik Borislav Jovanović je 2005 u knjizi "Crnogorski književni urbanitet" artikulirao pitanja negiranja, ignoriranja i potcjenjivanja crnogorskog jezika:

Na crnogorski jezik još se gleda kao na nekakav jezički diluvilijal, na varijante i podvarijante, provincijalizme, crnogorizme - sve u skladu s unitarnim i asimilatorskim filološkim koncepcijama. Međutim, crnogorski jezik, uprkos zatiranju, nije potrošen, ponajmanje je izumro jezik. Naprotiv, riječ je o holosteričnom, živom jeziku. Pretekao je sve što mu se dešavalo posljednjih sto godina. I to ponajprije govori o njegovom živom biću. O historijskom utemeljenju u svojoj strukturi. Nije nestala njegova fonološka, morfonološko-sintaksička, ortografska bitnost i individualnost. Ono što

nije sačuvano u živom govoru (a jeste skoro sve) sačuvano je u knjigama... Živa jezička praksa u Crnoj Gori ima sva obilježja povratka izvorne ijekavice što je organski fundament crnogorskog jezika... Crnogorski pisci su održali crnogorski jezik, dali mu i daju osporavani naučni i nacionalni legitimitet. Tako crnogoski jezik nije ostao bez svoga zavičaja; njegova književna upotreba postala je i njegova najeminentnija citadela. Svoju maternju memoriju sačuvao je crnogorski jezik upravo na stranicama pisane i usmene književnosti. Što je više sabijan, crnogorski jezik se više odazivao a crnogorski pisci su vjerovali u nerazorivu, entelehijsku moć, svog maternjeg jezika" [11].

2003, po prvi put, tokom popisa (u rubrici - ostali jezici, pored službenog srpskog), bilo je moguće izjasniti se o crnogorskom jeziku kao maternjem. Preko 136.000 građana Crne Gore, koji čine 22% stanovništva, izjasnilo se da im je crnogorski jezik maternji [12].

Karakteristike crnogorskog jezika

Crnogorski jezik obuhvata dva dijalekta: *Istočno-hercegovački* dijalekt na zapadu i sjeverozapadu i *Zetsko-južnosandžački* u ostalim dijelovima Crne Gore.

Crnogorski jezik ima poseban tip ijekavice. Kao oblikovani socio-lingvistički entitet, crnogorski jezik nastao je i razvijao se pod posebnim historijskim okolnostima, a također ima svoje fonološke, prozodijske, morfološke, leksičko-frazeologijske, pravopisne i druge posebnosti te književnu samopotvrdu.

- Crnogorsko jotovanje *d* i *j* uvijek daje i *đevojka, niđe, ponеđeljak, ovđe, đed.*
- Analogija postoji i kod *c* i *j* koji se spajaju u *ć*: *ćepanica, šćeti, ćelokupni*.
- Primjeri posebne fonološke ijekavice crnogorskog jezika: *sijeno*, *bijelo*, *nijesam*.
- Primjeri posebne morfonološke ijekavice crnogorskog jezika: *tijeh*, *ovijeh*, *ovijema*, *tijema*.
- Umjesto lokativa u svakodnevnom se crnogorskom jeziku koristi akuzativ, a primjeri su: *Živi u grad, Ćera đecu po ulica, Voda u krš.*
- Lične zamjenice - *ja, ti, sebe* - u genitivu, dativu, akuzativu i vokativu imaju i nastavak *e*, pa se na crnogorskom jeziku veli i *Daj mene tu knjigu* ili *Tebe ću vrnuti oni dug*.
- Crnogorski jezik, za razliku od drugih Južnih Slavena, ima dodatna dva fonema: mehko *Š*, mehko *Ž*.

Jedino još poljski jezik sadrži mehko *Š* (šj) i *Ž* (žj), a prof. Nikčević preuzeo je poljske grafeme i predložio latinične i ćirilične grafeme za crnogorski jezik - *Ś* i *Ź*.

Za mehko *Z* (dz) predložio je grafem *З*[13], no taj glas nije službeno prihvaćen u standardiziranom crnogorskom jeziku (primjeri upotrebe fonema З u crnogorskom jeziku: зavala, зera, зanovijetati, biзin, ziнзula, зamantati).

- Primjeri upotrebe fonema Ś u crnogorskom jeziku: śekira, śutra, śever, śeme, ośetiti, śediti, Śćepan (ime)
- Primjeri upotrebe fonema Ź u crnogorskom jeziku: źevati, iźutra, źenica, iźede, źapiti, iźelica, Źaga (nadimak).
- Primjeri upotrebe imenica u crnogorskom jeziku:

preśednik, śekira, lijes, lama, putijer, jeka, mišćelo, brondzin, urivak, gravalje, pinjata, konata, banak, deka, škanj, kamarin, kotula, stolovača, ožeg, mašice, sač, škatula, šalpa, špag, ogar, cijeđ, jeina, štica, sapatnik, sopernik, lubarda, kudelja, ljesa, baun, iščupak, pojata, pržina, śedok, razvale, razura, riječanje, luča, koštanj, ruga, mjed, jarošt, čislo, nožice, kufijerta, ckvrna, gramata, hrtenica, dne, očalin, drača, teća, tica, izba, krupa, teno, tjeskota, trupina, ljutac, ljučevina, vlaka, stima, rapa, ponjava, podina, čajina, čoek, parapet, śenokos, pjev, sakup, varevina, guvno, izvanjac, božjak, cijuk, cjepač, javje, zbiće, fiska, maragun, acal, argat, jav, badanj, banak, krtola, kučak, bječva, bogatun, navlaštito, uvor, sijerak, gvardija, grun, zviježđe, šiljeg, sić, dekica, prenje, kuneta, šterika, śet(a), frkun, saket, frnjoka, puce, štramac, utek, tavalja, zađevica, zapt, zvijerac, raka, kotarica, načpolj, zubja, petrusin, ožica, kašeta, plot, takulin, šnala, solijerna, svojta, fis, frčka, koc, aljine, čapra, kiljan, brav, pavrijez, čengele, čkuklja, lastra, raštan, lupež, banda, sičija, fuzda, crevlje, pośeta, čaktar, vjeđa, džanja, strag, pokajanje, baština, plotina, škrinja, pipun,

direk, oriz, bizin, špiglo, stud, džupa, teslica, košćela, mamuta, makanja, osjena, kokot, kot, krok, kulje, laznina, nugao, lužina, luka, masak, mješina, pjesna, odsuda, oraj, polom, potoč, pot, okit, otpis, pupulj, Arbanas, jaspra, bogatun, capa, frmentin, korota, mudrina, pośekotina...

- Primjeri upotrebe glagola u crnogorskom jeziku:

iźljeći, opsijecati, čepukati, bastati, banuti, trenući, uljeći, fištati, cjelivati, trsiti, bataliti, brečati, ćosati, davijati, doakati, obijediti, obršiti, oburdati, otpagavati, pasati, planuti, prismakati, razjagmiti, razminuti , razurati, rogiti, salećeti, sekati, skučiti, slučiti, survati, panuti, utvarati, pomaljati, milušiti, mrčiti, trijebiti, drobiti, zanijeti, obisti, utuliti, kumiti, šćuliziti, iskati, užditi, uljesti, vardati, propasti, umučati, prešućeti, iźesti, frisnuti, vrnuti, naličiti, zađenuti, odvrvjeti, miljeti, odmiljeti, zaruđeti, śenjati, vrijeći, omatufiti, oditi, driješiti, sjargati, otrsiti, zamandaliti, konačiti, svijati, ucvijeliti, pošeniti, povrnuti, prepanuti, udijevati, alavertiti, piždriti, obidovati, žlijebiti, njunjoriti, žuliti, čunuti, snijevati, itati, stužiti, upiriti, zjati, prigati, navrnuti, krepati, šlapnuti, špijati, cotati, klepati, danuti, krivati, obalaverditi, jakati, zadijevati, śesti, priprijeti, krknuti, minuti, ogranuti, odaslati, ožeći, pregnuti, prignati, putiti, arlaukati, čamovati, čunuti, kiśeliti, kojevitezati... [14].

Pisma

U Crnoj Gori Ustavom je definirana ravnopravna upotreba ćirilice i latinice. Dvije dnevne novine, *Pobjeda* i *Dan*, štampaju se na ćirilici, a *Vijesti* i *Republika* na latinici. Jedina dva politička tjednika, *Monitor* i *Revija D*, štampaju se na latinici.

Nacionalna televizija, *Javni servis Televizija Crne Gore*, sve tekstualne segmente programa (logo, reklame, najave) ispisuje na latinici, kao i gotovo sve druge veće i lokalne TV stanice (*TV IN, TV Atlas, TV MBC, TV Montena, TV Vijesti*, itd.)[15].

I u internetskom prometu, osim malobrojnih izuzetka, svi crnogorski portali i web stranice ispisani su latinicom.

Kodifikacija

Vlada Crne Gore osnovala je januara 2008 godine *Savjet za standardizaciju crnogorskoga jezika* u cilju izrade pravopisa, gramatike i rječnika crnogorskog jezika. Ovi dokumenti će, poslije verificiranja, postati sastavni dio prosvjetnog programa u Crnoj Gori.

Članovi su *Savjeta za kodifikaciju crnogorskog jezika*: književnik i predsjednik Matice crnogorske Branko Banjević, dr. Rajka Glušica (Filozofski fakultet u Nikšiću), književni kritičar Milorad Stojović, književnik i akademik Mirko Kovač, književnik i akademik Mladen Lompar, književni kritičar Rajko Cerović, književnik i akademik Čedo Vuković, književnik i akademik Zuvdija Hodžić, dr. Milenko Perović (Filozofski fakultet u Novom Sadu), dr. Zorica Radulović (Filozofski fakultet u Nikšiću), dr. Tatjana Bečanović (Filozofski fakultet u Nikšiću), dr. Igor Lakić (dekan Instituta za strane jezike u Podgorici) i dr. Adnan Čirgić (Filozofski fakultet u Nikšiću)[16].

Stručno pomoć standardizaciji crnogorskog jezka dali si u hrvatski lingvist dr.Josip Silić i ukrajnska slavistkinja dr. Ljudmila Vasiljeva.

Mišljenja

Hrvatski lingvist *Dubravko Škiljan* u srpskom nedeljniku *Vreme* (23. avgust 1996), odgovarajući na pitanje koliko su uopće srpski i hrvatski jezik različiti, izjavio:

"Pitate to sasvim krivu osobu, jer ja sam valjda posljednji u Hrvatskoj koji javno tvrdi da su tipološki i strukturalno, dakle sa stajališta karakteristika koje su inherentne jezičkoj strukturi, hrvatski i srpski jezik - pa i bošnjački i crnogorski – još jedan te isti jezik. Čini se da se to može dokazivati, na primjer, time što je njihov fonološki sistem jedan. Najbliži tome da se izdvoji kao poseban jezik nije hrvatski nego crnogorski - onog trenutka kada u svoj standardni jezik uvedu mehko Š, Ž *i* Z *kao posebne foneme, koji će vjerovatno imati, što nije neophodno, i posebne grafičke znakove, oni ce napraviti puno odlučniji korak nego što su sve promjene učinjene ovdje u svrhu razdvajanja jezika. Jer, to je nešto što čvrsto definira jezičnu strukturu, broj ili sistem fonema"* [17].

Spor

Iako istinsko književno djelo pripada svima, a ponajprije čitateljima, zanimljivo je istaknuti da postoje izvjesni sporovi kad je riječ o smještanju nekih djela Petra II Petrovića Njegoša (poput *Gorskog Vijenca*) u korpus nacionalne književnosti. To djelo crnogorske nacionalne književnosti uvrštavaju u svoju kniževnost i Srbi.

Lingvista crnogorskog porijekla, *Danilo Vušović*, u svojoj je doktorskoj disertaciji *Prilozi proučavanju Njegoševa jezika* 1930 tvrdio da *Gorski Vijenac* ima "pokrajinski" i/ili "dijalektički" rang. No, takve tvrdnje teško je zasnovati na činjenicama. Primjerice, sam je lingvist *Vušović* u istom radu identificirao čak 340 značajnijih osobina u Njegoševom jeziku koje su "van norme" srpskoga pravopisa [18].

Hronologija službenog imenovanja jezika

Tokom 20. vijeka postojalo je ukupno pet crnogorskih ustava. Ustavom iz 1992. prvi je put u historiji uveden *srpski jezik ijekavskoga izgovora*. Crna Gora tada je bila postala članicom SRJ.

Ustav Knjaževine Crne Gore iz 1905 uopće ne normira koji je jezik službeni. No, u crnogorskom *Zakonu o narodnijem školama* od 1907 (prerađen 1911. godine) piše u članku 1. sljedeće: "Zadatak je narodnijema školama,da vaspitavaju djecu u narodnom i religijskom duhu i da ih spremaju za građanski život a naročito da šire prosvjetu i sprsku pismenost u narodu", te da se pohađa srpska škola a predmeti su srpski jezik i historija [19].

U *Ustavu Narodne Republike Crne Gore* iz 1946 ne imenuje se službeni jezik, no u njegovom članku 113. navodi se kako se "sudski postupak vodi na srpskom jeziku".

Novosadski dogovor od 10. decembra 1954 precizirao je u članku 1. sljedeće: *"Narodni jezik Srba, Hrvata i Crnogoraca jedan je jezik. Stoga je i književni jezik koji se razvio na njegovoj osnovi oko dva glavna središta, Beograda i Zagreba, jedinstven, sa dva izgovora, ijekavskim i ekavskim"*. Ovaj je zaključak dostavljen i Skupštini NR Crne Gore.

Crnogorski ustavi iz 1963 i 1974 spominju da je u Socijalističkoj Republici Crnoj Gori srpskohrvatski službeni jezik.

Literatura

- Milorad Nikčević: *Ogledi, studije, susreti -apologetika crnogorskoga jezika*, HCDP Croatica - Montenegrina RH, Institut za crnogorski jezik i jezikoslovlje Cetinje, ISBN

953-98061-4-3

Reference

1. Zvanični rezultati popisa na web stranici Zavoda za statistiku Crne Gore (http://monstat.org/cg/page.php?id=534&pageid=322)
2. http://www.dzs.hr/Hrv/censuses/Census2001/Popis/H01_02_03/H01_02_03.html Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske, Popis stanovništva, 2001.
3. "ISO 639-2 Language Code List - Codes for the representation of names oflanguages (Library of Congress)" (https://www.loc.gov/standards/iso639-2/php/code_changes.php). *www.loc.gov*. Kongresna biblioteka. Pristupljeno 29. 12. 2017.
4. "USTAV CRNE GORE (2007.)" (https://web.archive.org/web/20090227000719/http://www.skupstina.cg.yu/index1.php?module=3&sub=2). Arhivirano s originala (http://www.skupstina.cg.yu/index1.php?module=3&sub=2), 27. 2. 2009. Pristupljeno 1. 12. 2008.
5. "Arhivirana kopija" (https://web.archive.org/web/20090801150214/http://www.pgportal.info/vijesti/crna-gora/5492-dva-nova-slova-u-pravopisu-.html). Arhivirano s originala (http://www.pgportal.info/vijesti/crna-gora/5492-dva-nova-slova-u-pravopisu-.html), 1. 8. 2009. Pristupljeno 11. 7. 2009.
6. Vuk Karadžić o crnogorskom jeziku u djelu *Montenegro und die Montenegriner* (1837.) (http://img265.imageshack.us/img265/6460/vukzanjemcezitelji4lm.jpg)

7. "Vuk Karadžić o Crnogorcima" (https://web.archive.org/web/20081002111847/http://www.filg.uj.edu.pl/~wwwip/postjugo/texts_display.php?id=134). Arhivirano s originala (http://www.filg.uj.edu.pl/~wwwip/postjugo/texts_display.php?id=134), 2. 10. 2008. Pristupljeno 1. 12. 2008.
8. "Ljubomir Nenadović o crnogorskom jeziku" (http://www.montenegrina.net/pages/pages1/istorija/dokumenti/drugi_o_cg_i_crnogorcima.htm). Arhivirano (https://web.archive.org/web/20080317005827/http://www.montenegrina.net/pages/pages1/istorija/dokumenti/drugi_o_cg_i_crnogorcima.htm) s originala, 17. 3. 2008. Pristupljeno 17. 3. 2008.
9. Jozsef Bajza, "A montenegrói kérdés", Budapesti szemle A magyar tud. Akademia megbizasabol (601 szam, str. 321-372) (http://www.montenegro-canada.com/articles/article/1998396/33361.htm)
10. "O Rezoluciji Međunarodnoga PEN centra o crnogorskom jeziku (1995.g.)" (https://web.archive.org/web/20081007112039/http://montenegrina.net/pages/pages1/jezik/sreten_perovic_o_crnogorskom_jeziku.htm). Arhivirano s originala (http://www.montenegrina.net/pages/pages1/jezik/sreten_perovic_o_crnogorskom_jeziku.htm), 7. 10. 2008. Pristupljeno 1. 12. 2008.
11. Borislav Jovanović Crnogorski književni urbanitet
12. "Monstat - Vjeroispovijest,maternji jezik i nacionalna ili etnicka pripadnost prema starosti i polu u Crnoj Gori– Podaci po opstinama" (https://web.archive.org/web/20080611162331/http://www.monstat.cg.yu/Popis.htm). Arhivirano s originala (http://www.monstat.cg.yu/Popis.htm), 11. 6. 2008. Pristupljeno 1. 12. 2008.
13. Prijedlog dr. Vojislava Nikčevića za crnogorski latinični i ćirilični alfabet (http://img379.imageshack.us/my.php?image=originalmontenegrinlangqn0.gif)
14. Primjeri upotrebe imenica i glagola u crnogorskom jeziku (http://www.montenegro-canada.com/articles/article/6030238/104214.htm)
15. "Javni servis Televizija Crne Gore" (https://web.archive.org/web/20100206204743/http://www.rtcg.cg.yu/). Arhivirano s originala (http://www.rtcg.cg.yu/), 6. 2. 2010. Pristupljeno 1. 12. 2008.
16. Odluka Vlade Crne Gore o formiranju *Savjeta za kodifikaciju crnogorskoga jezika* (http://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:LAEqHsK-QZMJ:www.pobjeda.co.me/citanje.php?datum%3D2008-01-25%26id%3D134431+istorija+crnogorskog+jezika&hl=sr&ct=clnk&cd=10&lr=lang_sr)
17. "Hrvatski lingvist Dubravko Škiljan o crnogorskom jeziku" (https://web.archive.org/web/20190411213623/http://www.montenegro.org.au/o_jeziku.html). Arhivirano s originala (http://www.montenegro.org.au/o_jeziku.html), 11. 4. 2019. Pristupljeno 15. 10. 2019.
18. Polemika oko Njegoševa jezika (http://www.montenet.org/language/karabeg.html)
19. Crnogorski *Zakon o narodnijem školama* iz 1907. (https://sr.wikisource.org/wiki/%D0%97%D0%B0%D0%BA%D0%BE%D0%BD_%D0%BE_%D0%BD%D0%B0%D1%80%D0%BE%D0%B4%D0%BD%D0%B8%D1%98%D0%B5%D0%BC_%D1%88%D0%BA%D0%BE%D0%BB%D0%B0%D0%BC%D0%B0_%D1%83_%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%99%D0%B5%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%B8_%D0%A6%D1%80%D0%BD%D0%BE%D1%98_%D0%93%D0%BE%D1%80%D0%B8)

Vanjski linkovi

- Pravopis crnogorskog jezika (http://www.gov.me/files/1248442673.pdf)
- Gramatika crnogorskog jezika (http://www.scribd.com/doc/117373557/Gramatika-crnogorskog-jezika)

Commons ima datoteke na temu: **Crnogorski jezik (https://commons.wikimedia.org/wiki/Category:Montenegrin_language?uselang=bs)**

P · R · U (https://bs.wikipedia.org/w/index.php?title=%C5%A0ablon:Slavenski_jezici&action=edit)

Slavenski jezici

Istočnoslavenski	bjeloruski · staroruski † · ruski · rusinski · ukrajinski
Zapadnoslavenski	češki · kašupski · knaanski † · donjolužičkosrpski · gornjolužičkosrpski · polapski † · poljski · pomorjanski † · slovački · slovinački † · šleski
Južnoslavenski	banatskobugarski · bosanski · bugarski · gradišćanskohrvatski · crkvenoslavenski · hrvatski · makedonski · moliškohrvatsko narječje · crnogorski · prekmurski · rezijanski · starocrkvenoslavenski † · srpski · srpskohrvatski † · slavenski (Grčka) · slovenski
	praslavenski † · rusenorsk † · slavenosrpski †

Ostali
† Izumrli jezici